

A Kúria a dr. által képviselt felperesnek a dr. Molnár Péter ügyvéd által képviselt alperes ellen közszolgálati jogviszony jogellenes megszüntetésének megállapítása iránt a Pécsi Munkaügyi Bíróságnál 1.M.894/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Baranya Megyei Bíróság 1.Mf.20.878/2011/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

A Kúria a Baranya Megyei Bíróság 1.Mf.20.878/2011/4. számú ítéletének a Pécsi Munkaügyi Bíróság 1.M.894/2010/14. számú ítélete a jogviszony megszüntetés jogellenességét megállapító döntését helybenhagyó rendelkezését hatályában fenntartja. Egyebekben a jogerős ítéletet az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezi, és a Pécsi Munkaügyi Bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítja.

Kötelezi a alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - tizenöt napon belül - 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget. A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes köztisztviselői jogviszony megszüntetése jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei alkalmazása iránt terjesztett elő keresetet. A Pécsi Munkaügyi Bíróság 1.M.894/2010/14. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes 2010. október 10-én jogellenesen szüntette meg a felperes közszolgálati jogviszonyát. Kötelezte a jogellenesség következményeként hat havi átlagkeresetnek megfelelő 1.422.000,- Ft megfizetésére. Ezen túlmenően az alperes köteles volt 79.000,-Ft munkabért, 6.000,-Ft cafeteria ellenértéket és 226.227,-Ft szabadságmegváltást megfizetni. Megállapította, hogy az alperes 2010. április 1-jei kezdő időponttal a felperest körjegyző munkakörbe kinevezte. A 2010. április 1. - 2010. június 30-a közötti időszak próbaidőnek minősült. 2010. június 28-án a körjegyzőséghez tartozó négy község képviselő-testülete együttes ülést tartott. A jelenléti íven rögzítették, hogy G. községből 5, M. községből 6, M. községből 4, K. községből pedig 3 személy volt jelen. Az ülés megkezdését követően Sz.Zs., K. község megválasztott képviselője is megjelent, azonban a jelenléti ívet nem írta alá, az ülés azon szakában, amikor határozatokat hoztak, már jelen volt és szavazott.

Az ülésen tanácskozási joggal a felperes is részt vett. Valamennyi község ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta azon megegyező szövegű határozatokat, amelyek szerint a körjegyző jogviszonyát 2010. június 29. napjával próbaidő alatt megszüntetik, és 2010. június 30-ával továbbfoglalkoztatja köztisztviselői munkakörben a jegyzői feladatok ellátására határozott időre 2010. október 10. napjáig. A körjegyző tudomásul vette, hogy 2010. október 10.

napjával közös megegyezéssel megszűnik a jogviszonya, és ez idő eltelte után semmiféle jogi követeléssel nem lép fel. A képviselő-testületek elfogadták azon határozatokat, amelyek szerint a megüresedő körjegyzői állás betöltésére vonatkozó álláspályázatot írnak ki. Az egyéb munkáltatói jogok gyakorlására M. község polgármestere volt feljogosítva. A képviselő-testületi ülés határozatát tartalmazó jegyzőkönyv kivonatát H.g. polgármester adta át a felperes részére. A polgármester 2010. június 30-án kinevezési okiratot készített, mely szerint a felperest 2010. június 30. és 2010. október 10. között a négy érintett község körjegyzősége kinevezte igazgatási ügyintéző munkakörbe, havi 237.000 forintos illetménnyel. A kinevezési okirat tartalmazta, hogy a kinevező megbízta a felperest a jegyzői feladatok ellátásával, a körjegyzőség szervezeti egység vezetésével. A kinevezési okiratot a felperes aláírta. A munkaügyi bíróság megállapította, hogy a négy község képviselő-testülete egybehangzó határozatot hozott a próbaidő alatti jogviszony megszüntetéséről. A jogszabály erejénél fogva kiköthető volt 3 hónap próbaidő, amely alatt bármelyik fél indokolás nélkül, azonnali hatállyal megszüntetheti a jogviszonyt. A bíróság érdemben nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy felperes kérte-e a jogviszony megszüntetését, mivel a képviselő-testületek kérelem nélkül is a próbaidő alatt a jogviszonyt azonnali hatállyal megszüntették. K. Község képviselő-testülete határozatképes volt, bár a jelenléti íven csak három személy volt feltüntetve, de SZ.ZS. az ülésen a jelenléti ív aláírását követően megjelent, végig jelen volt. A próbaidő alatti indokolás nélküli megszüntetést jogszerűnek találta. Rögzítette, hogy a közszolgálati jogviszony helyettesítés vagy meghatározott feladat elvégzése céljából határozott időre létesítését a jogszabály lehetővé tette. A kinevezés igazgatási ügyintézői munkakörre szólt, nem merült fel adat arra, hogy a felperes ilyen beosztású köztisztviselőt helyettesített volna. Az, hogy megbízásként szerepel a körjegyzői tevékenység ellátása, nem teremti meg a jogszerű alapot a határozott idejű kinevezésre. Nem rendeltetésszerű joggyakorlás, ha a munkáltató fennálló körjegyzői jogviszonyt megszüntet, majd ugyanazon személlyel helyettesítés céljából más munkakörre jogviszonyt létesít, és egyben a korábbi, az eredeti kinevezésben szereplő körjegyzői feladatok ellátásával bízza meg. A munkaügyi bíróság nem találta jogszerűnek a határozott időre történő kinevezést. A törvényi feltételek hiányát nem pótolja, hogy a felperes esetlegesen maga kérte, avagy hozzájárult a határozott időre történt kinevezéshez. Megállapítást nyert, hogy a 2010. június 30-án történt kinevezésben a határozott időre szóló kikötés érvénytelen, helyébe a Ktv. 11. § (1) bekezdése lép, azaz a felperes kinevezése határozatlan idejűnek tekintendő, így a közszolgálati jogviszony megszűnése nem következhetett be. A felperes kérte a körjegyzői beosztásban való továbbfoglalkoztatást, a körjegyzői jogviszony megszüntetés tekintetében a jogellenesség megállapítását. Ez a kérelme nem volt alapos, azonban ebben mint

többen benne foglaltatik az igazgatási ügyintéző munkakörre létesített közszolgálati jogviszony megszüntetés jogellenességének megállapítása is. Ez alapján járt a felperes részére a jogellenes munkaviszony megszüntetés eredményeként a bíróság által megállapított összeg. A mindkét fél fellebbezése folytán eljáró Baranya Megyei Bíróság 1.Mf.20.878/2011/4. számú ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét részben megváltoztatta, a kártérítés címén terhelő marasztalást felemelte, egyebekben helybenhagyta. A másodfokú bíróság a döntése indokolásában kifejtette, hogy a per adatai alapján helyesen vonta le azt a következtetést a munkaügyi bíróság, hogy a 2010. június 30-án kelt kinevezés a Ktv. 11. § (2) bekezdésébe ütközik, ezért az a munkáltatói intézkedés, hogy a felperes közszolgálati jogviszonya a határozott idő lejártával megszűnt, jogellenes. Nem merült fel adat arra, hogy a kinevezés helyettesítésre szolgált volna. Az elsőfokú bíróság helytállóan minősítette azt, hogy a meghatározott feladat elvégzése céljából történő közszolgálati jogviszony létrehozása miatt sértett törvényt. A jogerős ítélettel szemben az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet.

Hivatkozott arra, hogy a felperes kérelmére állapodtak meg a felek abban, hogy határozott időre foglalkoztatják tovább. Közölték vele korábban, hogy a munkájával nincsenek megelégedve, de a felperes kifejezetten kérte, hogy legyen ideje másik állást keresni, ezért a próbaidőt hosszabbítsák meg. Ezt nem találták elfogadhatónak, ezért a határozott idejű kinevezésben állapodtak meg.

A felülvizsgálati kérelem rögzíti a felperes kereseti kérelmeit. A felperes egyik beadványában sem kérte, hogy a bíróság állapítsa meg az igazgatási ügyintézői munkakörre létesített közszolgálati jogviszonya jogellenes megszüntetését, és hogy ezért a Ktv. 60. § (4) bekezdése szerint általánysértéért fizessen az alperes.

Álláspontja szerint nem volt határozott kereseti kérelem arra, hogy a bíróság állapítsa meg a közszolgálati jogviszony jogellenes megszüntetését, és emiatt kártérítés megfizetésre kötelezze az alperest. A kereseti kérelem elsőfokú bíróság által történt nagyvonalú, megengedő kezelése és értelmezése jogszabályba ütközik, a „többen a kevesebb benne foglaltatik” elv a jelen perben nem alkalmazható. A felperes korábban is dolgozott jegyzőként, a munkáltatói jogkör gyakorlója volt, tisztában kellett lennie azzal, hogy a két különböző jogviszonyra tekintettel külön-külön van jogorvoslati lehetősége. Pontos kereseti kérelmet kellett volna előterjesztenie az igazgatási ügyintézői munkakörre létesített jogviszonyának megszüntetésével összefüggésben. A felperes a perben nem személyesen járt el, hanem őt házastársa képviselte, akinek jogi végzettsége van, és aki korábban maga is ügyvédként dolgozott. Hivatkozott a Pp. 121. § (1) bekezdésére, 213. § (1) bekezdésére, és a 215. §-ára. A felperes igazgatási ügyintézői munkakörrel létesített közszolgálati jogviszony megszüntetésével kapcsolatban egy alkalommal terjesztett elő keresetet, mely szerint kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a 2010. június 30-án létrejött

határozott idejű kinevezés törvénybe ütköző, az okirat semmisségét, továbbá, hogy a felperes közszolgálati jogviszonya az alperesnél határozatlan idejű, a körjegyzői munkakörben jelenleg is fennáll. Nem lehetett a körjegyzői munkakör megszüntetésével kapcsolatos kereseti kérelmet úgy értelmezni, hogy abban benne foglaltatik az ügyintézői munkakör megszüntetése jogellenességének megállapítása iránti kérelem és a kártérítésre kötelezés iránti kérelem is. Amennyiben az érvénytelenségen a megszüntetés jogellenességét is érteni kell, akkor sem lehet automatikusan kártérítésre kötelezni az alperest. Érvelése szerint a rendelkezésre álló adatokból jogszabályszerű határozat hozható. Nem ütközött jogszabályba az igazgatási ügyintéző jogviszonyra történő kinevezés. A felek közös elhatározásukból eltérhetnek a Ktv. 11. § (2) bekezdésétől. A felperes tisztában volt a kinevezéssel, nem támadta meg, ő maga volt az, aki előidézte a helyzetet, amellyel a Ptk. 4. §-ába ütközően saját felróható magatartására hivatkozva próbált előnyhöz jutni, ami sérti az Mt. 4. §-át is. A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a felülvizsgálati kérelem elutasítását és a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeinek a megtérítését. Utalt arra, hogy mindkét bíróság szerint aránytalan terhet jelentene a felperes továbbfoglalkoztatása körjegyzői munkakörben határozatlan kinevezéssel, ezért éltek a bíróságok a Ktv. 60. § (4) bekezdésében biztosított kártérítési kötelezettséggel. Előadta, hogy megállapítás iránti keresetet terjesztett elő, mely szerint a 2010. június 30-án létrejött határozott idejű kinevezés törvénybe ütköző, másrészt hogy állapítsa meg a bíróság a határozatlan idejű és jelenleg is fennálló körjegyzői munkakörben való foglalkoztatását. Az alperesi jogszabálysértésre való hivatkozások nem relevánsak, a felperes élt a keresetmódosítási jogával. Ellentmondásosnak találta a felülvizsgálati kérelmet, mivel egyrészt az alperes arra hivatkozik, hogy nem kérte a közszolgálati jogviszony jogellenességének megállapítását, ugyanakkor máshol elismeri, hogy a kereset tartalmazza az általa hiányosan feltüntetett kereseti kérelmet. A körjegyzői munkakörbe való visszahelyezés indokaként felhozta, hogy egyértelműen és kizárólag jegyzői munkakört látott el. 2010. június 30-án két kinevezést adtak ki, mindkettő igazgatási ügyintézői beosztásra szólt, azonban mindkettőben munkakörként jegyzői, körjegyzői tevékenységet határoztak meg. Ezen két kinevezés egymáshoz való viszonya sem került rögzítésre. Előadása szerint a keresete magában foglalja a Ktv. 60. § (4) bekezdését is. Ezen jogszabály alkalmazása a bíróság kompetenciája függetlenül attól, hogy a kereseti kérelemben ez mint alternatív lehetőség külön kiemelésre kerül-e vagy sem. Kifogásolta, hogy az alperes arra hivatkozott, miszerint két különböző jogviszony megszüntetésével kapcsolatos jogorvoslati kérelem előterjesztése történt, ez azonban lehetséges egy keresetben. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el. A felülvizsgálati kérelem részben alapos.

A Pp. 275. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. Az alperes felülvizsgálati kérelme mellékleteként csatolt iratok figyelembevételére, értékelésére a felülvizsgálati eljárás során a fenti jogszabály alapján nem volt lehetőség. A Pp. 275. § (2) bekezdése szerint a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A Kúria az elsőfokú ítéletnek a 2010. október 1. és 2010. október 10. közötti időszakra meghatározott munkabér, cafetéria ellenérték és szabadságmegváltás, valamint a próbaidő alatti körjegyzői jogviszony megszüntetés körében meghozott döntését nem vizsgálta. Ezen rendelkezésekkel szemben a felek fellebbezéssel nem éltek, ezért azok az elsőfokú eljárást követően jogerőre emelkedtek. A felülvizsgálati kérelmet az alperes kifejezetten a 2010. június 30-ai igazságügyi ügyintéző munkakörre történő kinevezéssel, annak megszüntetésével összefüggésben terjesztette elő. Ezen munkakörrel kapcsolatban állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy annak megszüntetése jogellenesen történt. A felperes a 2011. február 13-ai keresetmódosításában kérte a 2010. június 30-án létrejött határozott idejű kinevezés törvénybe ütköző voltának megállapítását, semmisségét, továbbá hogy a felperes köztisztviselői jogviszonya az alperesnél határozatlan idejű, jelenleg is fennáll körjegyzői munkakörben. A felperes fenti kereseti kérelme arra irányult, hogy a határozott idejű kinevezés jogszabálysértő, ténylegesen határozatlan idejű. A jogviszony 2010. október 10. napján megszűnt. A jogviszony határozatlan idejű voltának és fennálltának abban az esetben van lehetőség, ha a határozott idejű kikötés jogszabályba ütközése miatt az ezen a jogcímen történő megszüntetés jogellenes. A határozott idejű kinevezés érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelem folytán a bíróságnak a jogellenes megszüntetést is vizsgálnia kellett. Ebből adódóan nem követtek el jogszabálysértést az eljáró bíróságok, amikor a felperes által előterjesztett kereseti kérelem alapján a jogviszony jogellenes megszüntetését megállapította.

Az elsőfokú bíróság érdemben vizsgálta a határozott időre történő kinevezés jogszerűségét. A Ktv. 11. § (2) bekezdése meghatározza azokat az eseteket, amikor határozott idejű kinevezés lehetséges. A per során az alperes nem hivatkozott arra, erről bizonyítást sem folytattak le, hogy ezen feltételeknek a kinevezés megfelel-e. Annak, hogy esetlegesen a felperes kezdeményezte a határozott idejű kinevezését, nincs jelentősége. Amennyiben a munkáltató a határozott időre vonatkozó jogszabályi feltételek hiányában nevezi ki a köztisztviselőt határozott időre, a kinevezés határozott idejű kikötése jogszabályba ütközik, ebből adódóan érvénytelen. Mindezek alapján 2010. október 10-én a jogviszony jogszerűen nem szűnhetett meg, a megszüntetésre jogellenesen került sor. A fentiek alapján

megállapíthatóan jogellenesen került sor a határozott idejű kikötés érvénytelenségének eredményeként az igazgatási ügyintézői jogviszony megszüntetésére, ezért a Kúria a jogerős ítéletnek az elsőfokú bíróság jogviszony megszűnés jogellenességét megállapító rendelkezését helybenhagyó részét hatályában fenntartotta a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján. A Pp. 121. § (1) bekezdés e) pontja szerint a pert keresetlevéllel kell megindítani; a keresetlevélben fel kell tüntetni a bíróság döntésére irányuló határozott kérelmet (kereseti kérelem). A Pp. 215. § szerint a döntés nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, illetve az ellenkérelmen. A peradatokból megállapíthatóan átalánykártérítés megfizetése iránt a felperes nem terjesztett elő kereseti kérelmet. A keresete kizárólagosan a foglalkoztatásra irányult. A bíróságoknak nem volt lehetőségük arra, hogy a határozott kereseti kérelemtől eltérő jogkövetkezményt alkalmazzanak a jogellenesség megállapítása esetére. A jogellenesség következményeként átalánykártérítés megítélésére akkor van lehetőség, ha a felperes kifejezetten megjelöli, hogy hány havi mértékre, milyen összegben kéri annak megítélését. Az alperesnek továbbá lehetőséget kell biztosítani arra, hogy erről nyilatkozzon. Az elsőfokú bíróság mindezeket figyelmen kívül hagyó eljárása jogszabálysértő (Pp. 215. §). A fenti jogszabálysértés alapján a jogviszony megszüntetés jogellenességének jogkövetkezményei tekintetében a Kúria a jogerős ítélet erre vonatkozó rendelkezéseit az elsőfokú bíróság ítéletének kárátalány megfizetésére vonatkozó rendelkezéseire is kiterjedően hatályon kívül helyezte a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján. Ebben a körben az elsőfokú bíróságnak az új eljárásban elsődlegesen az irányadó időszakban hatályos anyagi jogszabályoknak megfelelő kereseti kérelem előterjesztésére kell felhívnia a felperest, majd lehetőséget kell biztosítani az alperesnek az álláspontja előterjesztésére. Ezt követően az esetlegesen szükséges bizonyítási eljárás lefolytatása után kerülhet abba a helyzetbe, hogy a jogkövetkezményről döntést hozzon. A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli [6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdés, 14. §, Itv. 5. § (1) bekezdés c) pont]. Az alperes köteles a felperes felülvizsgálati eljárás során felmerült perköltségét megfizetnie, mely a jogi képviselő díjából áll [Pp. 78. § (1) bekezdés].

Budapest, 2012. október 10.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Fuhrmann Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hiteléül: Nné tisztviselő